

KUTSESTANDARD

Vanemkostümeerija, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Vanemkostümeerija, tase 5	5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

<p>A.1 Töö kirjeldus</p> <p>Kostümeerija töö eesmärk on lavastusele, filmi- või televõttele vajalike kostüümide, jalanõude, peakatete jm kostüümielementide ettevalmistamine ja etenduse/võtte käigus osatäitjate abistamine riietumisel ja ümberriietumisel. Kostümeerija töötab teatrites ja teistes etendusasutustes, filmi- ja teletööstuses. Tema töö põhiosadeks on lavastuse või filmi ettevalmistusprotsessis osalemine, kostüümikomplektide koostamine, hooldamine ja hoidmine. Vanemkostümeerija, tase 5 vastutab lisaks etendusteenistuse kostüümiala sujuva toimimise eest, korraldab ja juhendab kostüümimeeskonna tööd.</p> <p>Kutsegruppi kuuluvad ka järgmised kostümeerija kutsed:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kostümeerija, tase 4, kes täidab kõiki kostümeerija põhiülesandeid; - juhtivkostümeerija, tase 6, kes vastutab kostüümimeeskonna ja tööprotsessi tulemuse ja kvaliteedi eest, koordineerib koostööd teiste lavastusmeeskonna tiimidega ning tegeleb kutseala arendusega organisatsioonis.
<p>A.2 Tööosad</p> <p>A.2.1 Lavastuse või filmi ettevalmistusprotsessis osalemine</p> <p>A.2.2 Lavastuse, filmi, seriaali vms kostüümide (sh jalanõude, peakatete, ehete, aksessuaaride) jooksev hooldus ning ettevalmistus</p> <p>A.2.3 Lavastuse kostüümide passi koostamine</p> <p>A.2.4 Etenduse/võtte teenindamine</p> <p>A.2.5 Kostüümide ladustamine</p> <p>A.2.6 Etendusteenistuse kostüümiala sujuva toimimise tagamine, koostöö koordineerimine</p>
<p>Valitavad tööosad</p> <p>A.2.7 Uuslavastusteks/filmiks vajalike kostüümikomplektide koostamine</p>
<p>A.3 Kutsealane ettevalmistus</p> <p>Tavaliselt on 5. taseme vanemkostümeerijal keskharidus, kutseoskused on omandatud töö käigus.</p>
<p>A.4 Enamlevinud ametinimetused</p> <p>Vanemkostümeerija.</p>

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

<p>B.1 Kutse struktuur</p> <p>Vanemkostümeerija, tase 5 kutse taotlemisel on nõutav üldoskuste (B.2) ja kõikide kohustuslike kompetentside (B.3.1 – B.3.6) tõendamine. Lisaks võib tõendada valitava kompetentsi B.3.7.</p>
--

B.2 Vanemkostümeerija, tase 5 üldoskused

Tegevusnäitajad:

1. väljendab oma seisukohti selgelt ja hinnanguvabalt; on võimeline suhtluspartnerit aktiivselt ja kriitiliselt kuulama; suhtleb viisakalt, kasutab sobivaid suhtlemisvorme ja -viise, arvestades olukorda ja suhtlemispartnerit; suhtleb lugupidavalt, professionaalselt ja eelarvamusteta erinevatest kultuuridest, religioosse taustaga ning erinevate väärtushinnangutega inimestega; tuleb toime keerukates suhtlusolukordades; suhtub kriitikasse mõistvalt ja suudab sellest õppida;
2. teeb koostööd kolleegidega, arvestades organisatsiooni struktuuri ning erinevate üksuste funktsioone ja pädevust; osaleb positiivse töökeskkonna loomises; täidab oma rolli meeskonna liikmena;
3. kasutab korrektset suhtluskeelt ja erialast terminoloogiat; kasutab ühte võõrkeelt tasemel A2 (vt lisa 1 Keelte oskustasemetete kirjeldused);
4. kasutab oma töös digioskuste osaoskusi Info haldamine, Suhtlemine digikeskkondades ja Turvalisus (vt lisa 2 Digioskused) ning vajalikke digivahendeid, nt fotoaparaati;
5. järgib oma töös kutsealaga seonduvaid õigusakte ja regulatsioone, nt organisatsiooni sisekorraeeskirja, ametijuhendit, organisatsiooni head tava, eetilisi tõekspidamisi; järgib konfidentsiaalsusnõudeid;
6. järgib oma töös ohutus- ja turvanõudeid, kasutab isiku- ja töökaitsevahendeid; hoiab oma töökeskkonna ja töövahendid korras; probleemide korral teavitab otsest juhti;
7. säilitab ja arendab oma kutseoskusi; kasutab ära arengu- ja koolitusvõimalused; hoiab end kursis erialase terminoloogiaga ja tehnoloogiliste uuendustega;
8. arvestab protsesside ja tegevuste finantsilist poolt; on täpne ja kasutab ressursse (nt aeg, töövahendid) efektiivselt; peab kinni kellaegadest ja tähtaegadest ning tagab kellaegadest ja tähtaegadest kinnipidamise;
9. töötab hästi situatsioonides, mis nõuavad avatust uute ideede ja kogemuste suhtes; läheneb olukordade ja probleemide lahendamisele loovalt; talub ebamääraseid olukordi ja situatsioone ning oskab ära kasutada neist tulenevaid positiivseid võimalusi.

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.3.1 Lavastuse või filmi ettevalmistusprotsessis osalemine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. loob endale lavastusest tervikliku pildi, tutvudes kostüümikavandite, lavastuse teksti ja olemasolevate kostüümidega; 2. teeb kindlaks, kuidas säilitada kostüümi välimus vastavalt kunstniku juhistele; 3. osaleb proovides ning jälgib kostüümide kasutamist ja lahenduste asjakohasust; selgitab välja sobivaimad kostüümivahetuste kohad ja ajad, kiiruse ning optimaalse läbiviimise, arvestades konkreetse lavastuse dünaamikat, teeb ettepanekuid kostüümivahetuse protsessi parendamiseks; korraldab koostöös lavastuse meeskonna liikmetega etenduse/võtte sujuvaks teenindamiseks vajalike vahendite olemasolu. 	
B.3.2 Lavastuse, filmi, seriaali vms kostüümide (sh jalanõude, peakatete, ehete, aksessuaaride) jooksev hooldus ning ettevalmistus	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. selgitab välja hooldust ja parandamist vajavad kostüümid; täpsustab näitlejaga kostüümi hooldusvajaduse; planeerib hoolduse ja parandustööde aja vastavalt võimalustele ja vajadustele, arvestades mh mängukava/võttegraafikut; hindab kostüümi parandamise või asendamise vajadust; 2. valib hooldamisviisi, arvestades mh publiku kaugust lavast; valmistab kostüümid või muud esemed hoolduseks ette vastavalt juhistele; valib kostüümi hoolduseks sobiva meetodi ja vahendi vastavalt kokkuleppele/juhistele; täiendab/parandab hooldusjuhiseid vastavalt kostüümide eripäradele ja reaktsioonile hooldusprotsessis; korraldab hoolduse; 3. sorteerib ja komplekteerib kostüümid hooldusjärgselt vastavalt kokkulepitud süsteemile ja lavastuse kostüümide passile; paneb eemaldatud detailid külge, taastades kostüümi algoleku; teeb ettepanekuid optimaalsemate kinnitusmeetodite kasutuselevõtuks; kontrollib komplektide vastavust passile, vajadusel lisab riskkasutuses olevad kostüümielemendid. 	

B.3.3 Lavastuse kostüümide passi koostamine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> koostab osatäitjate nimekirja põhjal kostüümide detailsed kirjeldused ja kõikide kostüümielementide täieliku nimekirja vastavalt organisatsiooni tavale või kokkuleppele, et tagada etenduse/võtte sujuv kostüümialane teenindamine; paneb kirja vajaliku etendust/võtet puudutava üldinfo; paneb kirja hooldusjuhised ning riskasutuses olevad kostüümi osad; dokumenteerib osatäitjate muutused lavastuse passis; kirjutab detailsed juhised kostümeerimiseks ja kostüümide vahetuste tegemiseks (k.a märgusõnad vm märgid, elementide selga panemise järjekorra, koha ja abistavad tegevused), loetleb abistavad töövahendid; märgib ära erikohtlemist vajavad kostüümid ja kostüümi elemendid; kirjeldab kõik lavastuse spetsiifikast tulenevad lisaülesanded; pildistab lavastuse kostüümide elemendid, tervikkostüümid, kostüümide vahetuse asetused jm etenduse/võtte kostüümialaseks teenindamiseks vajaliku vastavalt organisatsiooni tavale või kokkuleppele. 	
B.3.4 Etenduse/võtte teenindamine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> kontrollib kostüümide valmisolekut etenduseks/võtteks, vajadusel teeb täiendava hoolduse; viib täielikult komplekteeritud kostüümi osatäitjale või teise kokkulepitud kohta; viib läbi kostüümivahetused vastavalt varasemalt kokku lepitule ja lavastuse passile; etenduse/võtte ajal viibib lava läheduses, on kättesaadav ja valmis lahendama ette tulevaid ootamatusi; hoiab tööks vajalikud abivahendid läheduses ja käepärased; lahendab ootamatud olukorrad kiiresti ja loovalt; kogub pärast etendust/võtet kostüümid kokku ja viib repertuaarilattu; eraldab hooldust ja/või parandamist vajavad esemed; vastavalt lavastuse arengule teeb parandused/täiendused lavastuse passi; pakib väljasõiduetenduseks vajalikud kostüümid ja abivahendid, tagades kostüümide turvalise ja kvaliteetse hoidmise transpordil; tagab väljasõiduetendusel statsionaarilaadse olukorra, sh sõlmib vajalikud kokkulepped lavastusmeeskonna ja osatäitjatega. 	
B.3.5 Kostüümide ladustamine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> dekomplekteerib ja jaotab esemegruppidesse repertuaarist kustutatud lavastuse või lõpetatud filmi/seriaali vm kostüümid; tuvastab hooldust ja/või parandust vajavad esemed ning korraldab nende puhastuse/paranduse; koostab säilitamisele ja tagastamisele kuuluvate esemete nimekirja; märgistab säilitamisele ja tagastamisele kuuluvad esemed vastavalt kehtivale korrale; korraldab säilitamisele ja tagastamisele kuuluvate esemete jõudmise lattu; korraldab kostüümielementide ladustamise, arvestades organisatsioonis kasutatavat ladustamise süsteemi ja korda. 	
B.3.6 Etendusteenistuse kostüümiala sujuva toimimise tagamine, koostöö koordineerimine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> sõlmib lavastusmeeskonnaga lavastuse kostüümialast teenindust puudutavad kokkulepped, nt kostüümivahetuste asukohtade ettevalmistus, lavatagune liikumine etenduse/võtte ajal, ohutus; jälgib kokkulepete täitmist; selgitab välja väljasõiduetenduse detailid; koostab väljasõiduetenduse kostüümialase raideri; korraldab väljasõiduks vajalike kostüümide ja etenduse/võtte teenindamiseks vajalike abivahendite pakkimise, tagades vajaliku pakkimisinventari õigeaegse olemasolu; komplekteerib väljasõiduetenduse kostüümialase meeskonna; hoiab end kursis kostüümide olemas- ja korrasoleku tagamiseks vajaliku infoga kogu kostüümi(de) kasutamise perioodi jooksul; probleemide tekkimisel teavitab vajalikke osapooli, võimalusel lahendab probleemi; sõlmib etendustegevusega seotud meeskonnaga kostüümialast teenindust puudutavaid kokkuleppeid. 	

VALITAVAD KOMPETENSIID

Kutse taotlemisel võib lisaks tõendada valitava kompetentsi B.3.7.

B.3.7 Uuslavastusteks/filmiks vajalike kostüümikomplektide koostamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad:	

1. tutvub kostüümikavanditega ja/või kunstniku esitatud materjalidega; valib nendest lähtuvalt sobivaid kostüüme ja kostüümielemente, kasutades teadmisi kostüümiajaloo ning arvestades näitlejate mõõte (antropomeetria) ja hinnates ümbertegemise või kohandamise võimalusi;
2. osaleb kostüümiproovides; aitab proove läbi viia; arvestab rõivaetiketiga; märgib muudatusvajadused kostüümil, korraldab parendusi vajavate esemete viimise töökodadesse; märgistab kostüümiks välja valitud esemed ning tagastab mitted sobivad esemed lattu;
3. paneb tervikkomplekti kokku ja kooskõlastab selle kunstnikuga; puuduolevate kostüümielementide korral teavitab juhti, võimalusel lahendab probleemi, kooskõlastades võimaliku lahenduse kunstnikuga.

C-osa **ÜLDTEAVE JA LISAD**

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-15012020-02/1k
2. Kutsestandardi koostajad	Eve Gutmann-Valme, vabakutseline kostüümikunstnik Kaja Kupp, Rakvere Teater Liia Prants, Ugala Teater Liina Unt, Endla Teater Kadri Varblane, Eesti Draamateater Raina Varep, Teater Vanemuine
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	18
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	15.01.2020
6. Kutsestandard kehtib kuni	14.01.2025
7. Kutsestandardi versiooni number	1
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3435 Muud kunsti- ja kultuurivaldkonna keskastme spetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Key Costumer, level 5
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Digioskused	